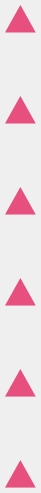
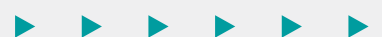

**DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ
EDUKACYJNYCH Z RELIGII
DO INDYWIDUALNYCH POTRZEB
I MOŻLIWOŚCI PSYCHOFIZYCZNYCH
UCZNIÓW**

Święty Wojciech
wydawnictwo

► Drodzy Katecheci,

Wydawnictwo Świętego Wojciecha wraz ze Stacją Katechety przygotowało dla Państwa mały poradnik na temat sposobów komunikacji z uczniem z niepełnosprawnością w podziale na konkretne niedyspozycje. To bardzo ważne, aby prawidłowo formułować pytania i polecenia oraz adekwatnie do rozwoju dziecka oraz jego schorzenia egzekwować i sprawdzać wiedzę.

Doceniamy niezwykle zaangażowanie Państwa w pracę z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych i dlatego odpowiadając na Państwa potrzeby, na rok szkolny 2023/2024 przygotowujemy zestaw materiałów dydaktycznych w różnych formach, dla różnych grup wiekowych uczniów. Będą to metody takie jak na przykład: puzzle, układanie historii, memory, rebusy, historyjki związane z dobrymi i złymi zachowaniami, wykreślanek słowne, kolorowanki, gry karciane, wycinanki, plakaty i wiele innych.

Krótki poradnik oraz wybrane materiały dydaktyczne do pracy z dziećmi z orzeczeniem lub bez orzeczenia, ale z widoczną dysfunkcją, będą mogli Państwo pobrać bezpośrednio ze strony internetowej Strefy Katechety <https://strefakatechety.swietywojciech.pl/> oraz z przygotowanej specjalnie dla Państwa zakładki pt.: Katecheza Specjalna <https://strefakatechety.swietywojciech.pl/zasoby/katecheza-specjalna>

Proszę pamiętać, że wszystkie materiały, które dla Państwa przygotowujemy opracowywane zostały z myślą o wszystkich katechetach:

- uczących dzieci w szkołach specjalnych,
- uczących dzieci w klasach integracyjnych,
- uczących dzieci posiadające opinię PPP lub orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego oraz takich, które tej opinii nie posiadają, ale praca z nimi wymaga od nauczyciela zastosowania innych metod i środków dydaktycznych, niż standardowe
- oraz tych aktywizujących dzieci do pracy spoza podręcznikowymi metodami pracy na lekcji.

Wydawnictwo Świętego Wojciecha

Ocena ucznia

Każdy uczeń, który posiada opinię Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej o dysfunkcjach, jest oceniany zgodnie z indywidualnymi zaleceniami.

Przy ustalaniu oceny nauczyciel musi wziąć pod uwagę:

- a. indywidualne możliwości psychofizyczne każdego ucznia
- b. wysiłek wkładany przez ucznia w pracę na zajęciach
- c. zaangażowanie ucznia na zajęciach i zainteresowanie przedmiotem
- d. utrudnione warunki uczenia się i utrwalania wiadomości w domu

Wymagania dla uczniów z dysfunkcjami ustala się indywidualnie w zależności od dysfunkcji ucznia oraz wskazówek przekazanych przez poradnię zawartej w opinii lub orzeczeniu.

Jak pracować i komunikować się z uczniami z SPE?

Uczeń z dysleksją rozwojową

- dzielić zadanie na etapy i zachęcać do wykonywania go małymi krokami,
- dodatkowo instruować, naprowadzać, wspierać, pokazywać na przykładzie,
- dawać więcej czasu na opanowanie danej umiejętności, cierpliwie udzielać instruktażu,
- nie krytykować, nie oceniać negatywnie wobec klasy,
- podczas oceniania brać pod uwagę przede wszystkim chęć, wysiłek, stosunek do przedmiotu, przygotowanie do zajęć,
- włączać do rywalizacji tylko tam, gdzie uczeń ma szansę,
- nie wrywać do natychmiastowej odpowiedzi, przygotować wcześniej zapowiedź, że uczeń będzie pytany,
- w trakcie pracy sprawdzać, czy uczeń prawidłowo zrozumiał polecenie, w razie potrzeby udzielać dodatkowych wyjaśnień,
- zwiększyć ilość czasu na wykonanie zadania,
- materiał sprawiający trudność utrzymywać dłużej.

Uczeń z dysgrafią

- w przypadku sprawdzianu lub kartkówki polecić uczniowi napisanie pracy komputerowo lub sprawdzić opanowanie wiadomości odpytując ucznia ustnie,
- podczas kontroli zeszytu przedmiotowego zwracać uwagę przede wszystkim na kompletność zapisów,
- strona graficzna pisma nie może mieć wpływu na uzyskaną przez ucznia ocenę.

Uczeń z dysortografią

- podczas oceny prac pisemnych brać pod uwagę ich treść, kompozycję i stronę językowo-stylistyczną.

Uczeń o inteligencji niższej niż przeciętna

- częste odwoływanie się do konkretnego,
- omawiać mniejsze partie materiału i o mniejszym stopniu trudności (obniżenie wymagań nie może pomijać treści z podstawy programowej),
- podawać polecenia w prostszej formie (dzielenie zadań na części),
- wydłużyć czas na wykonanie zadania,
- w razie potrzeby udzielać pomocy, wyjaśnień, mobilizować do wysiłku i dokończenia zadania podczas wykonywania przez ucznia pracy samodzielnej,
- zwiększyć ilość powtórzeń w celu przyswojenia danych treści.

Uczeń z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

- wydłużyć czas pracy oraz czas niezbędny do zrozumienia prezentowanych treści,
- podawać atrakcyjny wizualnie materiał mniejszymi partiami,
- uwzględniać problemy z funkcją pamięci logicznej i abstrahowania,
- angażować ucznia do wypowiedzi ustnej uporządkowanej,
- formułować krótkie i precyzyjne polecenia,
- uwzględniać przy ocenianiu możliwości wystąpienia błędów mających związek z wadą wymowy,
- stosować dodatkowe wyjaśnienia w przypadku poleceń dotyczących wykonania zadania,
- stosować różnego rodzaju wzmocnienia np. pochwały, zachęty,
- stosować zasady oceniania rzeczywistych indywidualnych postępów w nauce a nie stanu faktycznego.

Uczeń z problemami emocjonalnymi

- unikać uwag krytycznych – zwłaszcza na forum klasy,
- zauważać i wskazywać sukcesy,
- nagradzać wkład pracy a nie tylko efekty,
- dostrzegać mocne strony ucznia,
- mobilizować do kończenia rozpoczętej pracy,
- minimalizować napięcie związane z sytuacją weryfikowania wiedzy i umiejętności.

Uczeń z nadpobudliwością psychoruchową

- ustalać zrozumiałe dla ucznia reguły, system nagród i kar,
- wzmacniać wszystkie przejawy pożądanego zachowania,
- wydawać polecenia krótkimi, zdecydowanymi zdaniami,
- przekazywać treści w jasnej, prostej i krótkiej formie.

Uczeń z ADHD

- stosować zrozumiałe dla ucznia reguły,
- wyznaczać konkretne cele i dzielić zadania na możliwe do zrealizowania etapy,
- sprawdzać stopień zrozumienia wprowadzanego materiału,
- angażować ucznia w konkretne działania,
- być konsekwentnym w działaniu,
- przekazywać treści w jasnej, prostej i krótkiej formie,
- wzmacniać wszystkie przejawy pozytywnego zachowania,
- usuwać z otoczenia przedmioty, plakaty, które mogą ucznia rozpraszać,
- motywować do kończenia rozpoczętej pracy,
- polecenia wydawać krótkimi, zdecydowanymi zdaniami.

Uczeń słabowidzący

- właściwe umiejscowienie dziecka w klasie (zapewnić właściwe oświetlenie i widoczność),
- udostępniać teksty w wersji powiększonej,
- często sprawdzać, czy uczeń prawidłowo widzi (w celu sprawdzenia i uzupełnienia doznań wzrokowych),
- zwracać uwagę na szybką męczliwość ucznia związaną ze zużywaniem większej energii na patrzenie i interpretację informacji uzyskanych drogą wzrokową,
- wydłużać czas na wykonanie określonego zadania,
- podawać uczniowi przedmiotów do obejrzenia z bliska.

Uczeń słabosłyszący

- zapewnić miejsce siedzenia ucznia w pobliżu nauczyciela (0,5 – 1,5m), którego może słuchać i jednocześnie odczytywać mowę z ust,
- umożliwić odwracanie się uczniowi w kierunku innych uczniów odpowiadających na lekcji w celu lepszego rozumienia treści wypowiedzi,
- nauczyciel nie powinien przemieszczać się po klasie, ani odwracać się do tablicy, mówiąc jednocześnie,
- należy mówić wyraźnie, unikać nadmiernej gestykulacji,
- eliminować zbędny hałas w klasie,
- upewnić się, czy polecenia są przez ucznia właściwie rozumiane,
- wydłużyć czas na podjęcie decyzji,
- podawać proste informacje w formie pisemnej, wzbogacać polecenia symbolem, ilustracją,
- wydłużyć czas na wykonanie zadania,
- posadzić obok ucznia zdolnego, zrównoważonego emocjonalnie, który dodatkowo będzie mu pomagał,
- używać podczas lekcji jak najwięcej pomocy wizualnych,
- podczas oceniania zwracać uwagę na wysiłek ucznia włożony podczas wykonywania zadania.

Uczeń z niepełnosprawnością ruchową (również afazją)

- ułatwić korzystanie ze sprzętu medycznego (np. kule, protezy),
- umożliwić korzystanie ze sprzętu komputerowego – zapewnić laptop,
- wydłużać czas na wykonanie zadania,
- przy afazji stosować częściej formę pisemną,
- w przypadku niepełnosprawności kończyn górnych w miarę możliwości stosować zamiast prac pisemnych na odpowiedź ustną,
- uwzględniać problemy z wymową i artykulacją wypowiedzi,
- zapewnić przyjazną, spokojną atmosferę podczas wypowiedzi,
- przy ocenie brać pod uwagę stopień zaangażowania i wysiłku ucznia.

Uczeń z chorobą przewlekłą

- umożliwić korzystanie przez ucznia na lekcji ze sprzętu medycznego lub leków zgodnie z zaleceniami lekarza,
- dostosowanie miejsca pracy ucznia zgodnie z zaleceniami lekarza (np. blisko drzwi, blisko nauczyciela itp.),
- w przypadku dłuższej nieobecności umożliwić uczniowi zaliczenie materiału w dodatkowych terminach,
- stosować metody uspołeczniania (informacje o danej chorobie),
- zapewnić przyjazną atmosferę podczas zajęć,
- zapewnić pomoc przy nadrabianiu zaległości spowodowanych absencją ucznia.

Uczeń w sytuacji kryzysowej, traumatycznej

- umożliwić zaliczanie materiału zaległego w późniejszym terminie,
- rozłożyć materiał do zaliczenia na mniejsze partie,
- wydłużyć czas pracy ucznia,
- umożliwić odpytywanie ucznia na osobności a nie przy całej klasie,
- nie ponaglać, nie krytykować, nie zawstydzająć.

Uczeń zdolny

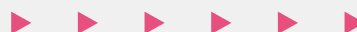
- stosować zasadę indywidualizacji,
- powierzać wykonanie dodatkowych zadań podczas zajęć,
- powierzać rolę lidera podczas zadań grupowych,
  - przydzielać zadania o wyższym stopniu trudności,
- zachęcać do udzielania pomocy koleżeńskiej,
- mobilizować do udziału w konkursach, kołach zainteresowań,
- powierzać prowadzenie fragmentów lekcji,
- dostarczyć materiały do pracy własnej.

Uczeń z dyskalkulią

- odczytywać dłuższe polecenia, upewnić się, czy uczeń dobrze je zrozumiał i ewentualnie dodatkowo objaśnić,
- wydłużyć czas przewidziany na wykonywanie zadań związanych z czytaniem, pisaniem i liczeniem – szczególnie na klasówkach, sprawdzianach,
- pomoc w opanowaniu i złagodzenie wymagań w zakresie umiejętności opartych na sprawności percepcyjnych i orientacji w przestrzeni,
- odpytywać częściej, ale z mniejszej partii materiału,
- podpowiadać brakujące słowa podczas wypowiedzi ustnej,
- w przypadku, kiedy nauczyciel nie jest w stanie przeczytać pracy ucznia, pracę powinien przeczytać uczeń, wyjaśniając wszelkie wątpliwości,
- wskazane jest u uczniów z zaburzoną orientacją przestrzenną i wolnym tempem pracy: podzielić sprawdzian na części.

Uczeń z zespołem Aspergera

- dostosować do indywidualnych potrzeb ucznia miejsce nauki i proces nauczania,
- eliminować bodźce rozprasające (wzrokowe, słuchowe),
- dostosować metody i formy pracy do indywidualnych potrzeb ucznia,
- pomóc w nabywaniu umiejętności w zakresie „funkcji wykonawczych”, takich jak: umiejętności organizacyjne i umiejętności uczenia się,
- stosować model edukacji opartego na doświadczeniu,
- popierać informacje słowne tekstem pisany lub obrazem, ilustracją, filmem,
- przedstawiać nowe pojęcia lub materiał abstrakcyjnego w sposób możliwie najbardziej konkretny,
- zwracać się do dziecka bezpośrednio po imieniu, powtarzać polecenia,
- sprawdzać stopień zrozumienia polecenia, poczekać aż rozpocznie pracę,
- używać krótkich zdań i podawać jasne instrukcje,
- zachęcać ucznia, by w razie potrzeby prosił o powtórzenie, upraszczać albo zapisywać polecenia,
- uwzględniać deficyty w zakresie rozumienia niedosłownych wypowiedzi, ironii, metafor, słów i wyrażeń wieloznacznych, a także pojęć abstrakcyjnych,
- wyjaśniać je za pomocą obrazów albo przeciwieństw np. przyjaźń – wrogość,
- używać prostego i jednoznacznego języka, unikać ironii, dowcipów, przenośni, idiomów (chyba, że wiemy, że uczeń prawidłowo je rozumie),
- w związku z trudnościami w prawidłowym odczytaniu przez ucznia sygnałów pozawerbalnych, każdy wyraz twarzy i gest powinien być poparty informacją słowną,
- kreatywnie wykorzystywać zainteresowania ucznia,
- wspomagać rozwój umiejętności komunikacyjnych (słownictwo, rozumienie),
- dbać o pozytywną więź z dzieckiem, pracę w oparciu o tzw. pozytywne wzmocnienia – pochwały, nagradzanie,
- wdrażać i oczekiwać od ucznia przestrzegania zasad panujących w szkole,
- pomóc w sytuacjach przeżywanego stresu poprzez przewidywanie, zapobieganie, rozumienie przyczyn i rozwiązywanie stresujących sytuacji,
- wspierać i umożliwiać kontakty społeczne,
- w ocenianiu oddzielać obszary, w których problemy wynikają ze specyficznych trudności wynikających z zaburzenia,
- dzielić zadanie na wieloetapowe, krótsze części,
- wyznaczać mniejsze ilości zadań do wykonania,
- sprawdzać wiedzę ucznia w formie, jaką preferuje.

Uczeń zagrożony niedostosowaniem społecznym

- indywidualizować nauczanie,
- stopniować trudności,
- pomagać w nauce,
- wdrażać do systematyczności,
- stosować metody i formy aktywizujące,
- wdrażać do pracy zespołowej,
- zapewnić pomoc uczniowi w przygotowaniu go do uczestnictwa w grupie, nawiązywaniu relacji społecznych z rówieśnikami,
- ukierunkowywać aktywność ucznia poprzez stwarzanie mu odpowiednich warunków do rozwoju zainteresowań, stosować pozytywne wzmocnienia mające na celu podniesienie samooceny i własnej wartości ucznia,
- modyfikować wzorce zachowań,
- włączać ucznia do zajęć mających na celu radzenie sobie ze stresem i w trudnych sytuacjach, treningu umiejętności społecznych,
- wprowadzać zajęcia, które będą alternatywą dla ryzykownych zachowań ucznia i będą odpowiadały jego zainteresowaniom.

Redaktor prowadząca – AGNIESZKA KORCZ

Opracowanie merytoryczne – JOANNA SWĘDRZYŃSKA

Pomysł i kreacja – AGNIESZKA KORCZ

Opracowanie graficzne – ADAM PIASEK

© Święty Wojciech Dom Medialny sp. z o.o., Poznań 2023

WYDAWCA

Święty Wojciech Dom Medialny sp. z o.o.

Wydawnictwo

Ul. Chartowo 5, 61-245 Poznań

Tel. 61 659 37 13

wydawnictwo@swietywojciech.pl

Materiał bezpłatny w formie e-booka

Święty Wojciech
wydawnictwo